

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Чернігівської міської ради
“ ___ ” серпня 2021 року № 10/VIII - _

ПРОГНОЗ **бюджету Чернігівської міської територіальної громади** **на 2022–2024 роки** **(25559000000)** **(код бюджету)**

I. Загальна частина

Прогноз бюджету Чернігівської міської територіальної громади на 2022-2024 роки (далі – Прогноз) розроблено відповідно до статті 75¹ Бюджетного кодексу України, чинних норм Податкового та Бюджетного кодексів України та інших законодавчих актів, що стосуються бюджетів та міжбюджетних відносин, міських цільових програм, аналізу виконання бюджету Чернігівської міської територіальної громади у минулих та поточному бюджетних періодах, оцінки досягнутого рівня розвитку міста.

Показники Прогнозу сформовано на підставі положень Бюджетної декларації на 2022-2024 роки, основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України, схваленої постановою Кабінету Міністрів України від 31 травня 2021 року № 548, а також на основі комплексного аналізу економічної ситуації, стану фінансового потенціалу, оцінки досягнутого рівня розвитку економіки і соціальної сфери міста Чернігова.

Прогноз є стратегічним документом планування показників бюджету Чернігівської міської територіальної громади на середньостроковий період і основою для складання проекту бюджету на 2022 рік.

Метою Прогнозу є створення ефективного механізму управління бюджетним процесом, встановлення зв'язку між стратегічними цілями та можливостями бюджету у середньостроковій перспективі, що дозволить оцінити фінансові потреби, необхідні для здійснення запланованих цілей та баланс між надходженнями та видатками на кожний рік прогнозу.

Для досягнення мети Прогнозу планується забезпечити виконання наступних завдань:

- підвищення результативності та ефективності управління бюджетними коштами;

- забезпечення виконання дохідної частини бюджету Чернігівської міської територіальної громади відповідно до показників, затверджених міською радою;

- вжиття заходів до залучення додаткових надходжень до бюджету Чернігівської міської територіальної громади, зокрема, шляхом забезпечення

ефективного управління об'єктами комунальної власності та земельними ресурсами;

- підвищення результативності та ефективності бюджетних видатків шляхом застосування дієвих методів економії бюджетних коштів, здійснення оптимізації витрат головних розпорядників бюджетних коштів шляхом виключення неперіоритетних та неефективних витрат та подальшої оптимізації бюджетних програм;

- забезпечення стабільного функціонування бюджетних установ та виконання заходів, передбачених міськими цільовими (комплексними) програмами;

- запровадження дієвих заходів з енергозбереження.

Завданнями Прогнозу є спрямування фінансових ресурсів громади згідно з їх стратегічними пріоритетами розвитку, посилення фіскальної дисципліни та стійкості фінансів шляхом встановлення граничних значень видатків і дефіциту бюджету, більш ефективного використання бюджетних коштів, підвищення прогнозованості фінансових потоків, підвищення ефективності бюджетного процесу та фінансової дисципліни, посилення прозорості та ефективності витрачання бюджетних коштів, сприяння розвитку інвестиційної привабливості регіону.

Прогноз базується на принципах збалансованості, обґрунтованості, ефективності та результативності.

Основними ризиками, що можуть вплинути на виконання Прогнозу бюджету є:

- прийняття змін до бюджетно-податкового законодавства, у тому числі в частині скорочення доходів бюджету надходжень;

- настання несприятливих подій у національній і регіональній економіці (нестабільність рівня промислового виробництва і споживання, інфляційні і інші фактори, що зумовлюють підвищення витрат на виробництві тощо);

- настання несприятливих подій у бюджетоутворюючих галузях економіки міста;

- низька платіжна дисципліна (зростання простроченої заборгованості перед бюджетом, зростання кредиторської та дебіторської заборгованості підприємств, зростання податкового боргу);

- збільшення видатків унаслідок дії зовнішньоекономічного чинника (збільшення цін на енергоносії, зміни курсів валют);

- зростання витрат на обслуговування місцевого боргу в результаті зміни курсу валют.

Основними заходами для мінімізації впливу ризиків на показники бюджету є дотримання об'єктивності під час формування доходів бюджету та використання сучасних методів бюджетного планування та фінансового контролю.

II. Основні прогностичні показники економічного та соціального розвитку

Ціль економічного та соціального розвитку - забезпечення комплексного розвитку міста та втілення на місцевому рівні державної політики розвитку громад та територій України, що досягається через спільну реалізацію інтересів влади, громади та бізнесу.

Пріоритет економічного та соціального розвитку - створення комфортного та безпечного середовища для мешканців, забезпечення життєдіяльності міста та ефективного управління міським господарством:

- сприяння зростанню та ефективному використанню економічного та людського потенціалу міста;
- розвиток житлово-комунального господарства та інфраструктури міста, благоустрою;
- наповнення бюджету громади;
- підвищення рівня ефективності використання енергоресурсів;
- створення сприятливого бізнес-клімату у місті;
- промоція туристичного потенціалу міста;
- розвиток людського капіталу.

За результатами аналізу економічних та фінансових показників розвитку міста та перспективних планів на майбутнє, проведеного рейтинговим агентством "CreditRating" у 2020 році, м. Чернігів підвищило довгостроковий кредитний рейтинг до рівня uaA за Національною рейтинговою шкалою. Це означає, що місто характеризується високою кредитоспроможністю у порівнянні з іншими українськими позичальниками чи борговими інструментами.

Інвестиційна привабливість підтверджена на рівні uaINV4: місто характеризується високим рівнем привабливості для здійснення інвестицій.

Згадані рейтинги ґрунтуються на результатах аналізу економічних та фінансових показників за 2019 рік та очікуваних показників на 2020 рік, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної в розпорядженні комунальної власності та перспективних планів на майбутнє.

Для складання рейтингів використані матеріали Чернігівської міської ради та Державної служби статистики України, а також інша інформація, що є у розпорядженні рейтингового агентства та є надійною.

У недержавній сфері інвестиційна активність у місті, як і у минулі роки, визначалась промисловими та торговельними підприємствами.

Так, протягом 2020 року у м. Чернігові відкрито 55 нових об'єктів торгівлі та 35 об'єктів сфери послуг. Серед найбільших чотири магазини мережі АТБ за адресами вул. Гагаріна, 21 (876 м²), вул. Льотна, 6а (785 м²), вул. Шевченка, 228в (1059 м²), вул. Івана Мазепи, 60 (1321 м²). Завдяки чому

значно поліпшено забезпечення мешканців міста торговельними площами у мікрорайонах Бобровиця, Подусівка, Ремзавод та Музична фабрика.

Групою компаній “Текстиль-контакт” у місті запущене виробництво засобів індивідуального захисту медичного призначення товариства “ТК-Медзахист”.

У 2020 році Офісом ефективного регулювання BRDO проведено чергове дослідження сприятливості умов ведення бізнесу в Україні, за результатами якого оновлено рейтинг “RegionalDoingBusiness–2020”. Порівняно з попереднім дослідженням, що проводилось у 2018 році, м. Чернігів покращило свій результат, піднявшись з шостої на другу позицію рейтингу.

У 2020 році, за даними Головного управління ДПС у Чернігівській області, кількість випадків реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, як і у попередні роки, перевищувала кількість скасування (загальне сальдо +523).

За оперативними даними кількість економічно активних суб'єктів малого та середнього підприємництва збільшилась протягом 2020 року на 0,5 відсотка і склала 19394 суб'єкти господарювання. Усього у сфері малого та середнього підприємництва на кінець 2020 року було зайнято 60,7 тис. осіб, що на 9,3 відсотка більше, ніж на початок року.

Кількість фізичних осіб - підприємців склала 16298 осіб, що на 0,6 відсотка більше порівняно з минулим роком. Значно (на 66,7 відсотка) зросла також кількість найманих працівників у фізичних осіб: з 7784 до 12977 осіб. Така тенденція є результатом зменшення тіньової зайнятості.

Складна політична ситуація в країні, несприятливі геополітичні чинники та карантинні заходи з протидії поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, обумовили погіршення макроекономічної ситуації у країні в цілому та мали, зокрема, негативний вплив на результати діяльності у місті.

Надходження до міського бюджету від діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва у 2020 році склали 846,4 млн грн (39,0 відсотка загальних податкових надходжень).

У рамках Програми підтримки малого та середнього підприємництва у м. Чернігові, з метою висвітлення актуальних новин у сфері бізнесу міста та популяризації товарів і послуг місцевих виробників, підготовано по 10 випусків телевізійних передач “ПРОБіз” та “Вільний мікрофон”, що транслюються на місцевому телеканалі ТРК “Ліга” (Дитинець) починаючи з 2017 року.

Випущено інформаційні ліфлети “Чернігів, купи рідне!” тиражем 40 тис. екземплярів.

У вересні 2020 року з нагоди Дня підприємця проведено IV “Бізнес-фест. Разом до успіху!”. У рамках фестивалю відбулись святкова хода, церемонія нагородження кращих підприємців, громадських організації підприємців міста та області, виставка-ярмарок “Бізнес Чернігівщини” та концертні програми.

У місті діяли наступні пільги для бізнесу:

- ставка земельного податку для земель промисловості, транспорту та будівництва – 1% від нормативної грошової оцінки (з урахуванням пільги 1/3 на поточний рік);
- ставка для платників єдиного податку II групи за виключенням фізичних осіб-підприємців, що займаються роздрібною торгівлею з лотків та на ринках, – 18%.

У період дії жорстких карантинних заходів для суб’єктів господарювання, діяльність яких підпадала під заборону відповідно до постанови Кабінету Міністрів України № 211 (згідно з заявою щодо фактичного припинення діяльності):

- надано 100% знижку орендарям міських комунальних приміщень;
- встановлено нульову ставку єдиного податку для першої та другої груп платників (квітень 2020 року та травень 2021 року).

Введення карантину з метою запобігання та поширення на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, негативно вплинуло на функціонування ринку праці.

Середньомісячна номінальна заробітна плата одного штатного працівника у 2020 році зростала меншими темпами, ніж у минулі роки, й становила 9 357 грн (на 15,0 відсотків більшу порівняно з показником 2019 року та на 0,9 відсотка більше прогнозу). Штатні працівники суб’єктів господарювання міста отримували заробітну плату на 0,3 відсотка більшу, ніж у Чернігівській області, але на 19,3 відсотка меншу, ніж в Україні. На підприємствах, в організаціях та установах міста у IV кварталі 2020 року було зайнято в середньому 69,0 тисяч штатних працівників, що на 4,6 відсотка або на 3 324 особи менше, ніж у четвертому кварталі торік.

Протягом 2020 року перебувало на обліку у Чернігівському міському центрі зайнятості 9094 особи або на 40,6 відсотка більше від показника минулого року. Забезпечено роботою 4142 громадянина, з них працевлаштовано 3831 особи за направленням центру зайнятості.

Станом на 01.01.2021 статус безробітного мали 3216 мешканців міста (у 1,7 рази більше до торішнього показника).

Крім того, на ринку праці Чернігівської області простежуються й інші негативні процеси щодо кількості й якості зайнятого населення, а саме, мають місце нестача кваліфікованих працівників певних професій, старіння робочої сили, недосконалі освітні практики й відтік активної та працездатної

робочої сили за межі регіону.

Триває робота з виявлення вакансій, взаємодії з роботодавцями щодо формування банку вакансій і підбору кадрів.

Кількість роботодавців, які співпрацювали з міським центром зайнятості у 2020 році, зменшилась порівняно з 2019 роком на 32,1 відсотка і становила 1300 одиниць.

Загалом за 2020 рік кількість вакансій дорівнювало 5774 одиниці (або на 41,2 відсотка менше, ніж торік), з них укомплектовано 3963 вакансії або 68,6 відсотка.

Протягом 2020 року приватизовано 10 об'єктів нерухомого майна та укладено десять договорів купівлі-продажу на суму (комунальна частка) 5,8 млн гривень.

До міського бюджету отримано 6,3 млн грн коштів від відчуження майна, що перебуває у комунальній власності, з них 0,4 млн грн за об'єкти, договори купівлі-продажу за якими були укладені у 2019 році, а строк оплати настав у 2020 році.

Крім цього, проведено 3 конкурси з відбору суб'єктів оціночної діяльності, які були залучені для проведення незалежних оцінок 20 об'єктів комунальної власності територіальної громади міста Чернігова для цілей приватизації та оренди.

Станом на 01.01.2021 у місті Чернігові налічується 126 об'єктів комунальної власності, що перебувають на балансі фонду комунального майна міської ради. На звітну дату укладено 149 договорів оренди, з них два договори оренди цілісних майнових комплексів, які забезпечують теплопостачання житлового фонду та об'єктів соціально-культурного призначення міста.

Від орендної плати за користування цілісним майновим комплексом та іншим майном, що перебуває у комунальній власності, міський бюджет за 2020 рік отримав 49,6 млн гривень.

За результатами роботи комісії з визначення та відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам міський бюджет, протягом 2020 року, поповнено на 9,1 млн гривень.

У 2020 році в місті активну діяльність здійснювали 19 комерційних та 10 некомерційних комунальних підприємств міської ради. З них 11 належать до житлово-комунальної сфери, дев'ять до сфери охорони здоров'я, два – до торгівлі і послуг, два – до сфери культури, одне – до засобів масової інформації, одне – до спортивної галузі, одне будівельне, одне транспортне, одне створене для забезпечення громадського порядку та контролю за благоустроєм міста.

Загальний розмір доходів комунальних комерційних підприємств за результатами діяльності 2020 року склав 1 135,1 млн грн (без урахування

ПДВ).

Загальні витрати підприємств за звітний період – 1 183,5 млн гривень.

Фінансовий результат діяльності комерційних підприємств комунальної власності міської ради – збиток (сальдо) розміром 48,4 млн грн, у тому числі чистий прибуток – 14,8 млн грн, збиток – 63,2 млн гривень.

Загалом, збитково спрацювали 9 комерційних комунальних підприємств, позитивні результати фінансово-господарської діяльності у 2020 році отримали 10 комерційних комунальних підприємств та 9 некомерційних.

У 2020 році продовжувалась реалізація комплексних енергоефективних проєктів і заходів у всіх соціально-важливих сферах господарювання міста.

Підприємствами-надавачами послуг з централізованого опалення здійснювалась робота щодо підвищення енергоефективності обладнання: АТ “Облтеплокомуненерго” проведено реконструкцію котельні за адресою вул. Староказармена дільниця, 13б та технічне переоснащення котельні зі встановленням твердопаливного котла за адресою вул. Пашина, 12; КЕП “Чернігівська ТЕЦ” ТОВ ФІРМА “ТЕХНОВА” модернізовано частину теплотехнічного обладнання.

Комунальним підприємством “Чернігівводоканал” Чернігівської міської ради з метою скорочення споживання енергоресурсів реконструйовано водопроводи по вулицях Промислова, Київська, Сіверянська, Фабрична, Василенка, Колоскових, Ватутіна, проведено заміну аварійних вуличних і внутрішньоквартальних водопровідних мереж та оптимізацію підземних свердловинних водозаборів у системі водопостачання.

Комунальними підприємствами-надавачами послуг у житловому фонді ізольовано трубопроводи опалення та гарячого водопостачання в 66 житлових будинках (2,7 тис. пог. м), проведено ремонт систем централізованого опалення в 94 житлових будинках, встановлено енергозберігаючі лампи та сутінкові реле в 56 будинках, замінено вікна і двері на енергоефективні в 19 будинках.

У рамках програми відшкодування кредитів, отриманих ОСББ, ЖБК на впровадження заходів з енергозбереження у житловому фонді м. Чернігова на 2016-2020 роки, у 2020 році 15 ОСББ отримали відшкодування з міського бюджету тіла кредиту у розмірі 6,4 млн грн (встановлення індивідуальних теплових пунктів, заміна вікон і дверей на енергоефективні, заміна систем освітлення, утеплення фасаду та інше).

За Програмою сприяння створенню ОСББ та підтримки будинків ОСББ та ЖБК на 2016-2020 роки два ОСББ отримали кошти на енергоефективні заходи у розмірі 1,3 млн грн (теплова ізоляція фасадів та покрівлі).

У бюджетній сфері міста на енергоефективність спрямовано більше 46 млн грн:

- замінено 1442 м² віконних та дверних конструкцій на енергоефективні в закладах дошкільної освіти № 10, 57, 58, 70, закладах загальної середньої освіти міста № 6, 18, 20, 25/31, 27, 29, 33, пункті видачі центральної бібліотечної системи міста, КПНЗ “ДЮСШ “Атлет” Чернігівської міської ради, КПНЗ “ДЮСШ “Фортуна” Чернігівської міської ради, клубі “Інтелект” КЗ “ПНЗ “Центр роботи з дітьми за місцем проживання” Чернігівської міської ради, КПНЗ “ДЮСШ” Чернігівської міської ради, КПНЗ “КДЮСШ №2” Чернігівської міської ради, КЗ “Навчально-реабілітаційний центр №2” Чернігівської міської ради; КНП “Чернігівська міська лікарня №3” Чернігівської міської ради;

- утеплено 227,6 м² фасадів в клубах “Десна” і “Інтелект” КЗ “ПНЗ “Центр роботи з дітьми за місцем проживання” Чернігівської міської ради;

- встановлено вузли обліку теплової енергії в ЗЗСО № 11, 29 та ЗДО № 1;

- утеплено 260 м² перекриття підвалу та проведено ізоляцію трубопроводу системи опалення у рамках капітального ремонту ВПОГ. МДН “Подусівка” КНПЗ “Міська лікарня № 1”;

- встановлено 67 LED світильників на другорядних вулицях міста у рамках енергоефективної модернізації мереж освітлення міста.

Реалізовано комплексні проєкти з термомодернізації в ЗЗСО № 1 (утеплено 1260 м² горища та проведено модернізацію систем опалення), в ЗЗСО № 3 (утеплено 1678 м² зовнішніх стін та цоколю, 384 м² підлоги та замінено 20,3 м² дверей на енергоефективні), у будівлі 3-го поліклінічного відділення КНПЗ “Міська лікарня № 1” Чернігівської міської ради (утеплено 1317 м² фасаду і цоколю та 370 м² перекриття).

У співпраці з Проєктом GIZ “Партнерство з модернізації: енергоефективність у лікарнях” у КНПЗ “Пологовий будинок” Чернігівської міської ради завершена термомодернізація головного корпусу (утеплено фасад, замінено вікна та двері на енергоефективні).

За підсумками 2020 року споживання енергоресурсів у порівнянні з аналогічним періодом минулого року скоротилось на 14,0 відсотків (з урахуванням коефіцієнту приведених температур), а економія коштів становила 16,5 млн гривень.

За даними Головного управління статистики у Чернігівській області у 2020 році в м. Чернігові прийнято до експлуатації 48,3 тис. м² житла (при прогнозованих показниках на 2020 рік – 75,0 тис. м²), що на 43,6 відсотка менше, ніж торік.

Протягом 2020 року виконавчим комітетом міської ради укладено із забудовниками 99 договорів про пайову участь (внесок) замовників (інвесторів) у створенні і розвитку інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури м. Чернігова.

Станом на 31 грудня 2020 року замовниками (інвесторами) сплачено коштів пайової участі (внеску) до міського бюджету на створення і розвиток

інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури міста у сумі 18,6 млн гривень.

Протягом 2020 року капітально відремонтовано під'їзди житлових будинків по вул. Дмитра Самоквасова, 15, 13, 11, вул. Гагаріна 2а, 4, 6, вул.Рокоссовського 3, 5, вул. Шевченка № 112а. Утеплено фасади житлових будинків № 3, 5 по вул. Рокоссовського та Незалежності, 56. Проведено теплоізоляцію житлового будинку № 151-а по просп. Перемоги. Замінено та утеплено покрівлю житлового будинку № 12 по вул. Святомиколаївська.

Відремонтовано ліфти в під'їзді № 1 житлового будинку № 26 по вул. Доценка, в під'їзді № 1 житлового будинку № 11 по вул. Любецька та в під'їзді № 5 житлового будинку № 15 по вул. В'ячеслава Чорновола.

Облаштовано територію біля житлових будинків по вул. Незалежності, 56-70 (відновлено зелені зони, тротуар та елементи благоустрою).

Виконані роботи з встановлення 1 012 покажчиків назв вулиць та 5 644 поштових скриньок.

У 2020 році відновлено три дитячі ігрові майданчики за адресами вул. Текстильників (зелена зона навпроти буд. №16), вул. Рокоссовського, 14 та на території бульвару по проспекту Миру від вул. Івана Мазепи до вул. Софії Русової з облаштуванням обладнання, яке адаптоване для потреб дітей з інвалідністю.

Відновлено спортивні майданчики для гри у футбол та волейбол із облаштуванням штучного покриття та огорожі за адресами: вул. Незалежності 76, 78, 80 та на території багатопверхових будинків 191, 191а, 191б, 191в по вул. 1-го Травня.

Влаштовано спортивний майданчик для гри у футбол та волейбол за адресою вул. Дмитра Самоквасова, 15 з штучним покриттям, огорожею, освітленням. На майданчику також встановлено дитяче ігрове обладнання, спортивні тренажери та обладнання для занять Work-out.

На тридцяти одному ігровому дитячому майданчику встановлено додаткове обладнання: гойдалки, каруселі, балансири, гойдалки на пружині "Мото", ігрові комплекси "Малюк", пісочниці, малі архітектурні споруди.

Розвиток інфраструктури міста:

- завершено перший етап будівництва дороги на Шерстянку (збудовано залізничний переїзд із шлагбаумом та переїзною сигналізацією, зливову каналізацію, перекладено підземні комунікаційні мережі, влаштовано нижній шар дорожнього покриття, тротуари, велодоріжки, кільцеву розв'язку, прокладено мережі зовнішнього освітлення, перевлаштовано контактну тролейбусну мережу);

- реконструйовано перехрестя вул. Доценка - вул. Космонавтів та вул. Лютна з улаштуванням на них руху по колу;

- капітально відремонтовано дорожнє покриття магістральних вулиць міста площею 34,0 тис. кв. м, з них 1,4 тис. кв. м тротуари, а саме вул. Героїв Чорнобиля, вул. Красносільського (від вул. Глібова до вул. Красносільського, 71), вул. Київська (від просп. Миру до вул. Гонча);
- збудовано під'їзну дорогу до житлового будинку по вул. Князя Чорного, 4а;
- капітально відремонтовано внутрішньодворові проїзди площею 12,4 тис. кв. м, з них тротуарів – 4,4 тис. кв. м, за наступними адресами: проспект Перемоги, 162, 164, 166, 168, вул. Рокоссовського, 45 Б до ліцею № 22, вул. Самострова, 13, вул. 1-ої Гвардійської Армії, 12, вул. Шевчука, 8, вул. Курсанта Єськова, 10, вул. Захисників України, 6, 10, вул. Рокоссовського, 4А, вул. Олега Кошового, 29;
- струменевим методом відремонтовано 53 вулиці площею 14,0 тис. кв. м та на 37 вулицях виконано дрібний ремонт (ремонт аварійних ям) площею 8,3 тис. кв. м;
- середній ремонт проїзної частини дорожнього покриття проведено на 28 вулицях міста загальною площею 190,1 тис. кв. м, а саме: по проспект Миру від Красної площі до вул. Котляревського, проспект Перемоги від вул. Молодіжна до вул. Рокоссовського, вулицях Магістратська, Кирпоноса від вул. Магістратська до вул. Єлецька, Шевченка від вул. Кирпоноса до проспект Миру, Коцюбинського від вул. Кирпоноса до проспект Миру, Ремісничя, П'ятницька від вул. Гетьмана Полуботка до вул. Київська, Мстиславська від вул. Гетьмана Полуботка до вул. Гоголя, Гонча від вул. Преображенська до вул. Котляревського, Котляревського, Софії Русової від пр. Миру до вул. Мстиславська, Чернишевського, В'ячеслава Чорновола, Самострова від вул. Богуна до вул. 1-ої Гвардійської Армії, Івана Богуна, Заводська, Доценка, Молодіжна, Козацька, Максима Загривного; Льотна, Алексеєва, Курсанта Єськова, Володимира Дрозда, Академіка Павлова (виїзд з тролейбусного управління), проїзд від вул. Олександра Молодчого до вул. 1-а Кордівка, проїзд між будинками Рокоссовського, 26 та Рокоссовського, 36;
- у приватному секторі капітально відремонтовано покриття дороги по вул. Тракторна площею 6,2 тис. кв. м, з них облаштовано тротуарів 1,8 тис. кв. м, а також замінено 30 світильників та 650 мп кабельних мереж зовнішнього освітлення;
- виконано грейдування з підсипкою асфальтобетонної крихти доріг приватного сектору міста, де відсутнє асфальтне покриття, загальною площею 17,7 тис. кв. м, а саме: у мікрорайоні “Астра”, по вулицях Саксаганського, Рахматуліна, Василя Будника, Ривкіна, Липинського, Литовська та у 3-му провулку Кривоноса;
- у підземному переході по вул. Івана Мазепи (107 км) встановлено 12 камер відеоспостереження та придбано підйомник для людей з обмеженими можливостями;

- з метою забезпечення безпечного та комфортного руху пішоходів, відремонтовано 36,4 тис. м² тротуарів, а саме: по просп. Миру та просп. Перемоги, вулицях Героїв Чорнобиля, П'ятницька, Гонча, Івана Мазепи, Ремісничка, Магістратська, Шевченка, Незалежності, В'ячеслава Чорновола, Київська та інших вулицях міста.

З метою забезпечення безпеки пішоходів виконано роботи з освітлення 20-ти нерегульованих пішохідних переходів, а саме: чотирьох переходів по вул. Толстого, двох – по вул. Івана Мазепи, трьох – по вул. Генерала Пухова, чотирьох – по вул. Всіхсвятській, одного – по вул. Захисників України, одного – по вул. В'ячеслава Чорновола, одного – по вул. Козацька, одного – по вул. Ріпкинська, двох – по вул. Магістратська, одного по просп. Миру.

На перехресті вул. Шевченка – вул. Олега Міхнюка збудовано новий світлофорний об'єкт та капітально відремонтовано світлофорний об'єкт на перехресті вул. Генерала Белова – вул. Генерала Пухова.

З метою оновлення тролейбусного парку у 2020 році придбано п'ять нових низькопідлогових тролейбусів ЕТАЛОН Т12110 у підприємства ТОВ “ЕТАЛОН-ЛІЗИНГ” за кошти міського бюджету (23,9 млн грн).

Автомобільні перевізники, відповідно до умов укладених договорів про пасажирські перевезення, поступово виконують інвестиційні зобов'язання щодо оновлення рухомого складу на автобусних маршрутах загального користування: за 2020 рік оновлено п'ять транспортних засобів, які вже працюють на міських маршрутах.

Встановлено 22 зупинки громадського транспорту та 36 електронно-інформаційних табло.

Завершено роботи з реконструкції мереж зовнішнього освітлення в парку “Березовий гай” по вул. Генерала Пухова.

У парку ім. Коцюбинського облаштовано газони, покладена тротуарна плитка, встановлено 21 камеру відеоспостереження, бронзові скульптури князю Мстиславу та Нестору Літописцю, скульптури полковника Мартина Небаби та архієпископа Лазара Барановича, а також макет стародавнього Дитинця.

Створено зону відпочинку по вул. Козацькій “Art-сад ім. І. Г. Рашевського”: влаштовано гумове покриттям локації та встановлено дитяче ігрове обладнання, що адаптоване для потреб дітей з інвалідністю.

Завершені роботи з ландшафтної реконструкції прилеглої території КП “Міський палац культури імені В'ячеслава Радченка” Чернігівської міської ради.

Облаштовано перший у місті скейт-парк на бульварі по просп. Миру.

Протягом звітного періоду висаджено 412 дерев, 913 кущів-саджанців у групи, 276 кущів-саджанців у живу огорожу, улаштовано 3 012,7 м² газонів,

3 277,3 м² квітників багаторічних, 2 957,9 м² квітників однолітників, посаджено квітів у 601 термочашу.

Затверджено Правила зміни фасадів багатоквартирних будинків та встановлення на таких фасадах зовнішнього інженерного обладнання.

Місто Чернігів став лідером у Рейтингу доступності міст України “Тостер”.

У 2020 році завершені роботи з реконструкції самопливного каналізаційного колектору по вулиці Героїв Чорнобиля від буд. № 3 до перехрестя з вул. Юрія Мезенцева.

Проведено реконструкцію каналізаційного колектору по вул. Київська від просп. Миру до вул. Гонча протяжністю 0,555 км, самопливного та напірного каналізаційних колекторів на ділянці Чорторійського Яру від вул. Юрія Мезенцева до КНС-3 по вул. Мстиславська протяжністю 0,225 км та 0,176 км відповідно, в комплексі з улаштуванням залізобетонних лотків мереж зливової каналізації протяжністю 0,222 км.

Розпочато будівництво централізованої каналізації по вулицях Московська, Перемоги, 21-го Вересня, Панаса Мирного, Кримської (I черга будівництва) протяжністю 0,67 км; вулиці Сосницька від буд. № 4 до буд. № 49, у провулку Сосницькому, вулиці Озерній № 3, вулиці Шевченка від буд. № 123 до буд. № 151, вулиці Механізаторів від буд. № 15 до буд. № 25 (I-й пусковий комплекс) протяжністю 0,62 км; вулиць Сіверянської, Ватутіна, Фабричної, Василенка, Колоскових, Толстого, №19а, 27а протяжністю 0,463 км.

Реконструйовано 0,486 км водопроводу по вул. Промисловій (від вул. Попудренка до вул. Музичної).

Проводились роботи з будівництва III черги центральної каналізаційної мережі по вулицях Алексеєва, Стрілецькій, Василя Будника, Волонтерів, Добровольців у м. Чернігові.

Збудовано 16 контейнерних майданчиків, на яких облаштовано 53 підземні погрузні контейнери.

Завершено будівництво мереж зливової каналізації по вул. Ремісничка від вул. Магістратська до вул. Коцюбинського та по вул. Коцюбинського від вул. Ремісничка до вул. Кирпоноса. Проведено вирівнювання бортового каменю із влаштуванням асфальто-бетонного покриття, влаштовані водовідвідні лотки, проведено реконструкцію тротуарів.

Станом на 1 січня 2021 року (за статистичною інформацією Головного управління статистики у Чернігівській області) чисельність наявного населення міста Чернігова дорівнює 285 234 особи або 29,2 відсотка наявного населення області. Міграційний приріст склав за 2020 рік 555 осіб. Природне скорочення населення дорівнює 2220 осіб.

Пріоритети розвитку міста у 2022-2024 роках:

- сприяння реалізації бізнес потенціалу в місті;
- залучення державних, інвестиційних коштів та ресурсів міжнародних фінансових організацій для реалізації інфраструктурних проектів у місті;
- популяризація міською владою соціально-відповідального бізнесу;
- модернізація інфраструктури та систем забезпечення життєдіяльності міста відповідно до сучасних технологічних та екологічних вимог з урахуванням потреб людей з обмеженими фізичними можливостями;
- формування конкурентоспроможного культурно-мистецького продукту у сфері туризму;
- розвиток мережі зон змістовного культурного відпочинку та дозвілля;
- розробка транспортної моделі міста;
- модернізація інфраструктури електротранспорту та оновлення рухомого складу;
- розроблення нової містобудівної документації;
- зміцнення ресурсного забезпечення (правових, фінансових, кадрових, матеріально-технічних та інформаційних ресурсів) медичних закладів міста і надання якісної медичної допомоги;
- підвищення ефективності роботи у здійсненні профілактики захворювань;
- забезпечення всеохоплюючої та якісної дошкільної та загальної освіти;
- осучаснення професійно-технічної освіти;
- забезпечення соціального захисту мешканців міста, сімей учасників антитерористичної операції, операції об'єднаних сил та внутрішньо переміщених осіб;
- захист прав та інтересів дітей, які виховуються в сім'ях, що опинились у складних життєвих обставинах;
- підвищення енергоефективності в установах комунальної сфери;
- забезпечення благополучного екологічного стану міста.

Прогнозні макропоказники економічного і соціального розвитку міста Чернігова та прогнозні показники з фонду оплати праці на 2022-2024 роки

Показник	2020 факт	2021 очікуване	2022 прогноз	2023 прогноз	2024 прогноз
Обсяг реалізованої продукції, товарів, послуг, млн грн	43688,5	48057,4	51517,5	54608,5	57448,2
Кількість фізичних осіб-підприємців*, осіб	16314	16720	16887	17056	17227
Кількість найманих працівників у фізичних осіб-підприємців*, осіб	12977	13500	13635	13771	13909
Кількість зайнятих працівників на малих та	49280	49030	49275	49522	49769

середніх підприємствах*, осіб					
Середньомісячна заробітна плата працівників номінальна (без малих підприємств)**, грн	9362	10990	12298	13835	15370
Середньооблікова чисельність штатних працівників (без малих підприємств)**, тис. осіб	70,3	69,3	69,6	70,0	70,3
Фонд оплати праці штатних працівників (без малих підприємств)**, млн грн.	7897,8	9139,3	10278,2	11620,5	12974,4
Фонд оплати праці усіх працівників (штатних та нештатних) (без малих підприємств)**, млн грн.	9714,3	11241,3	12642,1	14293,2	15959,5

*Дані формуються за інформацією Головного управління Державної податкової служби України у Чернігівській області.

**За інформацією Головного управління статистики у Чернігівській області (лист від 25.06.2021 № 09-13/2630-21), розробка та поширення показника середньомісячної заробітної плати штатних працівників та середньооблікової кількості штатних працівників до 2020 року включно здійснювалася за Класифікатором об'єктів адміністративно-територіального устрою України (КОАТУУ) у розрізі міст обласного значення та районів. У 2021 році формування вказаної інформації здійснюється відповідно до Кодифікатору адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад, затвердженого наказом Мінрегіону від 26.11.2020 № 290 (змiнами), у розрізі районів та областей.

III. Загальні показники бюджету

Загальні показники Прогнозу на середньостроковий період сформовано на основі стратегічних, програмних документів країни та територіальної громади, положень та показників, визначених на відповідні бюджетні періоди та з урахуванням:

- податкового потенціалу громади,
- оцінки результативності та ефективності використання бюджетних коштів,
- обґрунтованості розподілу фінансового ресурсу за напрямками використання,
- збалансованості показників.

При розрахунку показників бюджету Чернігівської міської територіальної громади на 2022-2024 роки враховано:

1. Прогнозні показники економічного і соціального розвитку міста, підвищення розміру мінімальної заробітної плати, динаміку надходжень за 2019-2020 роки та очікуване виконання за 2021 рік.

2. Норми податкового та бюджетного законодавства та застосування чинних ставок оподаткування.

3. Макропоказники, визначені з урахуванням постанови Кабінету Міністрів України від 31.05.2021 № 548 “Про схвалення Бюджетної декларації на 2022-2024 роки”, яка передбачає:

- індекс споживчих цін (грудень до грудня попереднього року) становитиме 106,2 відсотків у 2022 році, 105,3 відсотків у 2023 році, 105,0 відсотків у 2024 році;

- індекс цін виробників (грудень до грудня попереднього року) у 2022 році – 107,8 відсотків, у 2023 році – 106,2 відсотків; у 2024 році 105,7 відсотків.

4. Розмір мінімальної заробітної плати з 1 січня 2022 року – 6 500 грн, з 1 жовтня 2022 року – 6 700 грн (темپ приросту – 3,1 відсотків), з 1 січня 2023 року – 7 176 грн (темп приросту – 7,1 відсотків), з 1 січня 2024 року – 7 665 грн (темп приросту 6,8 відсотків).

5. Розмір посадового окладу працівника I тарифного розряду Єдиної тарифної сітки з 1 січня 2022 року – 2 893 грн, з 01 жовтня 2022 року – 2 982 грн (темп приросту – 3,1 відсотка), з 1 січня 2023 року – 3 193 грн. (темп приросту – 7,1 відсотка), з 1 січня 2024 року - 3 411 грн (темп приросту - 6,8 відсотка).

6. Потребу у реалізації у середньостроковому періоді першочергових заходів міських цільових програм на 2022-2024 роки.

Загальні показники бюджету наведено у додатку 1 до Прогнозу.

Виконання прогнозних показників бюджету в середньостроковому періоді дозволить:

- реалізувати цілі державної політики та місцевого розвитку, включаючи покращення якості надання публічних послуг та комфортності проживання мешканців громади,

- забезпечити передбачуваність та послідовність бюджетної політики,

- впровадити соціальні стандарти.

IV. Показники доходів бюджету

Прогноз доходів бюджету на 2022-2024 роки визначений на підставі чинних норм податкового та бюджетного законодавства, прогнозних показників економічного і соціального розвитку міста, підвищення розміру мінімальної заробітної плати, динаміки надходжень за 2019-2020 роки та очікуваного виконання за 2021 рік.

Прогнозні показники доходів бюджету сформовані на основі існуючої податкової бази та реалізації пріоритетних завдань із розширення її потенціалу. Показники доходів бюджету громади наведені у додатку 2 до Прогнозу.

Основним джерелом формування дохідної частини бюджету громади, як і в минулі періоди, залишатиметься податок та збір на доходи фізичних осіб (середньорічна питома вага 62,2 %). Прогноз надходжень з податку на доходи фізичних осіб розраховано відповідно до єдиної ставки (18%) оподаткування доходів фізичних осіб, сталого підвищення мінімальної заробітної плати та прожиткового мінімуму, подальшого зростання середньомісячної заробітної плати найманих працівників шляхом збільшення продуктивності праці, легалізації виплати заробітної плати. Темпи росту податку та збору на доходи фізичних осіб прогноуються у 2022 році на рівні 10,6 %, у 2023 році – на 7,1 % та у 2024 році – на 7,2 %.

Прогнозний обсяг податку на майно на 2022-2024 роки розраховано з урахуванням положень Податкового кодексу України, фактичних надходжень, кількості платників, за ставками, встановленими рішенням Чернігівської міської ради від 30 січня 2015 року “Про місцеві податки” (47 сесія 6 скликання) зі змінами і доповненнями, погашення податкового боргу. Темпи росту податку на майно прогноуються у 2022 році на рівні 5,0 %, у 2023 році – на 5,3 %.

Єдиний податок – це другий бюджетоутворюючий податок. Прогнозний обсяг єдиного податку на 2022-2024 роки розраховано з урахуванням положень Податкового кодексу України, фактичних надходжень, кількості платників, прогнозних обсягів доходів, за ставками, встановленими рішенням Чернігівської міської ради від 30 січня 2015 року “Про місцеві податки” (47 сесія 6 скликання) зі змінами і доповненнями. Темпи росту єдиного податку прогноуються у 2022 році на рівні 11,7 %, у 2023 році – на 11,2 % та у 2024 році – на 7,5 %.

Прогнозні надходження акцизного податку на 2022-2024 роки розраховані виходячи з фактичних надходжень, розширення бази оподаткування, за ставкою 5 відсотків в частині акцизного податку з реалізації суб’єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів (пива, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну) та з урахуванням вимог чинного законодавства щодо спрямування частини акцизного податку з виробленого в Україні та ввезеного на митну територію України пального в розмірі 13,44 відсотка до бюджетів територіальних громад. Темпи росту акцизного податку прогноуються у 2022 році на рівні 7,4 %, у 2023 році – на 5,0% та у 2024 році – на 6,2 %.

Впровадження послідовної та передбачуваної податкової політики на території громади в середньостроковому періоді дозволить забезпечити: середньорічний приріст доходів бюджету на 8,8 %; зростання бюджетоутворюючих податків, а саме: податку та збору на доходи фізичних осіб – на 8,3 %, місцевих податків та зборів – на 7,6 %; зменшення податкового боргу.

Доходи спеціального фонду бюджету Чернігівської міської територіальної громади в частині екологічного податку прогноуються на рівні планових показників 2021 року у сумі 2 933 300 гривень.

Надходження коштів до бюджету розвитку спеціального фонду бюджету Чернігівської міської територіальної громади прогноуються на рівні планових показників 2021 року у сумі 5 550 000 гривень.

Власні надходження бюджетних установ визначено відповідно до прогнозних показників головних розпорядників бюджетних коштів щодо доходів та видатків, які здійснюються за рахунок цих коштів. Темп росту власних надходжень бюджетних установ прогноуються у 2022 році на рівні 12,1 % до уточнених планових показників на 2021 рік, у 2023 році – на 6,0% та у 2024 році – на 5,9%.

Інші доходи спеціального фонду розраховані на підставі динаміки фактичних надходжень протягом минулих та поточного років із урахуванням макроекономічних показників та чинного законодавства.

V. Показники фінансування бюджету, показники місцевого боргу, гарантованого Чернігівською міською територіальною громадою боргу та надання місцевих гарантій

На середньостроковий період прогноуються профіцит по загальному фонду на суму коштів, що передаються із загального фонду до бюджету розвитку (спеціальний фонд) та дефіцит по спеціальному фонду бюджету на суму коштів, що передаються із загального фонду до бюджету розвитку (спеціальний фонд), здійснення та погашення місцевих запозичень.

Показники фінансування бюджету відображені у додатку 3 до Прогнозу.

Протягом 2021-2023 років планується здійснити зовнішнє місцеве запозичення шляхом залучення кредиту Північної екологічної фінансової корпорації (НЕФКО) на фінансування заходів “Реконструкція систем повітрязабезпечення каналізаційних очисних споруд м. Чернігів, що розташовані по вул. Колективній, 58 с. Гушин, Чернігівського району Чернігівської області” у 2022 році - 800 000 євро, або 26 880 000грн, у 2023 році – 500 000 євро, або 16 900 000 грн. Відповідно до Пропозицій щодо умов фінансування, заявок, необхідних документів для укладання угод щодо залучення Чернігівською міською радою кредиту в рамках Інвестиційного фонду НЕФКО та гранту в рамках Інвестиційної платформи сусідства (NIP) Чернігівська міська рада має намір залучити кредитні кошти від Північної екологічної фінансової корпорації (НЕФКО) на наступних умовах:

- обсяг: сума у євро, 1 500 000 євро;
- строк запозичення: 10 років;
- відсоткова ставка: 6,0 відсотка річних;
- погашення: щопіврічними платежами.

З метою участі у спільному з Європейським інвестиційним банком проєкті “Програма розвитку муніципальної інфраструктури України” для реалізації проєкту “Термомодернізація будівель бюджетної сфери міста Чернігова” Чернігівською міською радою у 2022 році планується залучення кредитних коштів від Європейського інвестиційного банку на наступних умовах:

- обсяг: сума у євро, 4 568 210,75 євро;
- строк запозичення: 22 роки;
- відсоткова ставка: 2,5 відсотка річних;
- погашення: щоквартальними внесками.

Витрати бюджету з погашення та обслуговування місцевого боргу заплановано відповідно до прогнозних графіків платежів.

Загальні прогнозні показники місцевого боргу на кінець звітнього періоду:

- на 31 грудня 2022 року - 187 091 900 грн;
- на 31 грудня 2023 року – 205 105 600 грн;
- на 31 грудня 2024 року – 202 296 500 гривень.

Показники місцевого боргу відображені у додатку 4 до Прогнозу.

Комунальне підприємство “Чернігівводоканал” Чернігівської міської отримало кредит (кінцевий строк повернення 2027 рік) для реалізації інвестиційного проєкту “Розвиток міської інфраструктури” у рамках укладених Угод про субкредитування №28000-04/205 від 10.12.2007 на суму 14,8 млн дол. США та №28010-02/117 від 28.10.2009 на суму 8,0 млн дол. США між КП “Чернігівводоканал” Чернігівської міської ради та Міністерством фінансів України, Міністерством з питань житлово-комунального господарства України за рахунок спеціальних інвестиційних позик Міжнародного банку реконструкції та розвитку, під місцеві гарантії Чернігівської міської ради.

У 2022 році планується надання місцевої гарантії для забезпечення виконання боргових зобов’язань комунальному підприємству “Чернігівське тролейбусне управління” Чернігівської міської ради за Угодою про передачу коштів позики за підпроєктом “Підвищення ефективності громадського електротранспорту м. Чернігів” проєкту “Міський громадський транспорт України” між Міністерством фінансів України, Міністерством інфраструктури України, Чернігівською міською радою та комунальним підприємством “Чернігівське тролейбусне управління” Чернігівської міської ради для забезпечення виконання боргових зобов’язань міського в сумі 6 000 000 євро на 22 роки.

Загальні прогнозні показники гарантованого боргу на кінець звітнього періоду:

- на 31 грудня 2022 року – 461 636 600 грн;
- на 31 грудня 2023 року – 416 356 600 грн;

на 31 грудня 2024 року – 367 401 800 гривень.

Показники гарантованого територіальною громадою міста боргу і надання місцевих гарантій відображені у додатку 5 до Прогнозу.

Ризиками, пов'язаними з управлінням місцевим боргом, є невиконання дохідної частини бюджету, у тому числі спричинене карантинними заходами в країні, змінами у податковому законодавстві, змінами умов кредитування та погашення, додатковими залученнями запозичень, що спричинить перевищення межі витрат на обслуговування боргу, а також граничної межі боргу на кінець року, тощо.

Основним завданням механізму управління місцевим боргом є забезпечення платоспроможності громади, тобто можливостей погашення заборгованостей за рахунок реальних джерел, і сприяння його соціально-економічного розвитку.

VI. Показники видатків бюджету та надання кредитів з бюджету

Основним завданням бюджетної політики на місцевому рівні на 2022-2024 роки залишатиметься забезпечення стабільності, результативності, стійкості та збалансованості бюджету територіальної громади, ефективне використання бюджетних коштів в умовах обмеженості бюджетних ресурсів.

Прогноз видаткової частини бюджету розроблено відповідно до положень бюджетно-галузевого законодавства, основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України, пріоритетів бюджетної політики, передбачених Бюджетною декларацією на 2022-2024 роки, розрахованих прогнозних показників дохідної частини бюджету та з урахуванням особливостей реформ, які впроваджуються у відповідних галузях.

На прогнозні показники видатків мають вплив зростання розмірів соціальних гарантій (мінімальної заробітної плати, прожиткового мінімуму тощо), обсяг міжбюджетних трансфертів, а також впровадження реформ у сфері медицини, соціального захисту, освіти.

Основною метою розподілу коштів бюджету є забезпечення надання якісних публічних послуг та підвищення життєвого рівня населення громади. Для її досягнення передбачено виконання завдань у кожній сфері.

Показники видатків бюджету та надання кредитів з бюджету на середньостроковий період наведено в додатках 6-8 до Прогнозу.

Прогноз видаткової частини бюджету Чернігівської міської територіальної громади на 2022-2024 роки розраховано з урахуванням вимог статті 77 Бюджетного кодексу України, виходячи із фінансових можливостей, у першочерговому порядку враховано потребу в коштах на оплату праці працівників бюджетних установ відповідно до встановлених законодавством України умов оплати праці, розміру мінімальної заробітної

плати та першого тарифного розряду, проведення розрахунків за електричну та теплову енергію, водопостачання, водовідведення, природний газ та послуги зв'язку, які споживаються бюджетними установами.

Пріоритетними завданнями розвитку основних галузей є:

Органи місцевого самоврядування

Пріоритетними завданнями органів місцевого самоврядування Чернігівської міської ради є надання високоякісних і доступних адміністративних, соціальних та інших послуг населенню, створення належних матеріальних, фінансових та організаційних умов для забезпечення здійснення власних та делегованих повноважень, визначених Конституцією України, Законом України “Про місцеве самоврядування в Україні” та іншими нормативно-правовими актами України.

За рахунок коштів бюджету Чернігівської міської територіальної громади передбачається фінансування 17 головних розпорядників коштів зі штатною чисельністю 580 штатних одиниць.

У 2022-2024 роках передбачається здійснити такі заходи:

- забезпечення принципу прозорості у діяльності виконавчих органів міської ради;
- продовження впровадження інформаційних технологій та електронного документообігу;
- постійне оновлення інформаційних технологій в частині надання Чернігівською міською радою адміністративних послуг;
- подальша оптимізація організаційної структури органів місцевого самоврядування Чернігівської міської ради;
- продовження реалізації громадського бюджету (бюджету участі) у місті Чернігові, спрямованого на залучення мешканців міста до участі у бюджетному процесі;
- виконання міських цільових програм в усіх сферах життєдіяльності міста;
- забезпечення наповнення бюджету Чернігівської міської територіальної громади, ефективного використання бюджетних коштів та якісного управління бюджетним процесом.

Основними результатами, яких планується досягти, є:

- забезпечення якісного, максимально зручного та комфортного обслуговування громадян;
- організація надання адміністративних послуг населенню у найкоротший строк та за мінімальної кількості відвідувань;
- розширення переліку надання адміністративних послуг;
- забезпечення суб'єктами містобудування вимог законодавства щодо будівельних норм, стандартів і правил у сфері містобудівної діяльності;
- поліпшення управління комунальною власністю громади м. Чернігова шляхом підвищення ефективності використання майна та земельних ресурсів.

Освіта

У середньостроковій перспективі основними цілями державної політики у сфері освіти є всебічний розвиток освітньої системи, формування механізму інноваційного розвитку навчальних закладів, забезпечення права дитини на доступність здобуття якісної, сучасної, конкурентноспроможної та доступної освіти.

Основними завданнями органів місцевого самоврядування є постійний розвиток галузі освіти з метою забезпечення доступності високоякісної освіти в дошкільних закладах освіти, загальноосвітніх школах, підвищення рівня позашкільної освіти з урахуванням оптимального і ефективного використання бюджетних коштів, формування доступної та якісної системи освіти і виховання, що відповідає сучасним тенденціям розвитку суспільства, керуючись Законом України “Про освіту”.

Прогнозні граничні показники бюджету Чернігівської міської територіальної громади по видатках на фінансування галузі “Освіта” на 2022-2024 роки передбачаються управлінням освіти Чернігівської міської ради, управлінням культури та туризму Чернігівської міської ради та управлінням у справах сім’ї, молоді та спорту Чернігівської міської ради.

Пріоритетними завданнями розвитку галузі “Освіта” на 2022-2024 роки є:

- задоволення потреб в наданні якісних освітніх послуг закладами дошкільної освіти міста;
- задоволення потреб в наданні послуг з загальної середньої освіти в денних загальноосвітніх закладах шляхом забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти в рамках реформи загальної середньої освіти “Нова українська школа”, розбудови нового освітнього середовища;
- забезпечення права на освіту і комфортних умов перебування дітей з особливими освітніми потребами;
- приведення матеріально-технічної бази та навчального оснащення освітніх закладів до сучасних стандартів організації навчального середовища;
- створення умов для надання сучасної професійно-технічної освіти професійно-технічними навчальними закладами відповідно до потреб ринку праці;
- задоволення потреб в наданні початкової музичної, хореографічної освіти, з образотворчого та художнього мистецтва шляхом розвитку і підтримки системи роботи з обдарованою і талановитою молоддю;
- розвиток і підтримка обдарованої і талановитої учнівської молоді, різнобічний розвиток індивідуальності дитини, її задатків і здібностей;
- забезпечення використання інформаційно-комунікаційних технологій в навчально-виховному процесі та управлінні освітою.

Протягом 2022-2024 років кошти бюджету Чернігівської міської територіальної громади будуть спрямовані на виконання заходів із:

- забезпечення закладів загальної середньої освіти сучасним навчальним обладнанням та оновлення матеріально-технічної бази, у тому числі у рамках продовження реформи загальної середньої освіти “Нова українська школа”;
 - створення умов для безпечного та комфортного перебування дітей та учнів у закладах освіти;
 - забезпечення наближення освітніх послуг учням з особливими освітніми потребами максимально до місця їх проживання з врахуванням індивідуальних потреб і можливостей таких здобувачів освіти;
 - впровадження сучасних технологій дистанційного, змішаного навчання в умовах сучасного освітнього простору;
 - стимулювання творчої учнівської молоді та педагогічних працівників.
- Основними результатами, яких планується досягти:
- підвищення рівня охоплення дітей дошкільною освітою;
 - зростання рівня доступності та підвищення якості надання послуг із загальної середньої освіти;
 - створення безпечних умов для фізичного та психоемоційного розвитку дітей;
 - покращення матеріально-технічної бази навчальних закладів освіти.

Охорона здоров’я

Основними цілями реалізації державної політики у сфері охорони здоров’я на 2022-2024 роки є забезпечення доступності медичного обслуговування, розвитку всіх видів медичного обслуговування та вдосконалення мережі лікувальних закладів, перехід від утримання мережі комунальних закладів охорони здоров’я (ліжок, персоналу) до оплати за фактично надані пацієнтам медичні послуги.

Всі комунальні заклади охорони здоров’я Чернігівської міської територіальної громади перейшли на нову модель фінансування та надають послуги з первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги, медичної допомоги у зв’язку з вагітністю та інші медичні послуги, оплата яких здійснюється відповідно до укладених підприємствами договорів з Національною службою здоров’я України про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій, а також інших джерел, не заборонених законодавством.

Протягом 2022-2024 років пріоритетними напрямками фінансового забезпечення галузі “Охорона здоров’я” є здійснення видатків на умовах співфінансування на оплату комунальних послуг та енергоносіїв комунальних закладів охорони здоров’я та фінансування заходів, що визначені місцевими програмами, які передбачають надання медичних послуг населенню понад обсяг державних гарантій, а також, покращення матеріально-технічної бази закладів охорони здоров’я, проведення капітального ремонту та реконструкції будівель цих закладів з метою енергоефективності та енергозбереження.

Основні результати, яких планується досягти:

- підвищення рівня медичного обслуговування населення;
- запровадження нових підходів до організації роботи закладів охорони здоров'я та їх фінансового забезпечення;
- подальший розвиток системи медичного обслуговування населення та реформування системи охорони здоров'я.

Соціальний захист та соціальне забезпечення

Основними напрямками розвитку галузі соціального захисту та соціального забезпечення в Чернігівській міській територіальній громаді на 2022-2024 роки є запровадження програм і заходів щодо поліпшення становища соціально вразливих верств населення, осіб, сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах та самостійно не можуть їх подолати, забезпечення прав та інтересів дітей, забезпечення гідної старості, підвищення якості та рівня життя мешканців міста.

Прогнозні граничні показники бюджету Чернігівської міської територіальної громади на фінансування галузі “Соціальний захист та соціальне забезпечення” на 2022-2024 роки передбачаються наступним головним розпорядником коштів: виконавчому комітету міської ради, департаменту соціальної політики міської ради, управлінню (службі) у справах дітей міської ради, управлінням у справах сім'ї, молоді та спорту міської ради, управлінням транспорту, транспортної інфраструктури та зв'язку міської ради.

До установ соціального захисту міста також належать територіальні центри соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Деснянського та Новозаводського районів Чернігівської міської ради, Чернігівський міський центр соціальних служб. Зазначені установи опікуються наданням соціальних послуг найбільш вразливим верствам населення міста. Загальна штатна чисельність, вказаних вище бюджетних установ, становить 280,5 штатних одиниць.

Пріоритетними завданнями розвитку на 2022-2024 роки є:

- забезпечення максимальної адресності та наближеності надання відповідної соціальної підтримки тим, хто її потребує;
- розширення спектру надання соціальних послуг установами соціального захисту міста;
- продовження реалізації соціальних ініціатив;
- забезпечення захисту прав дітей та підтримка сімей з дітьми;
- створення умов для розвитку молоді у місті, підтримки активності молоді, формування її громадянської позиції, національно-патріотичної свідомості;
- забезпечення надання базових соціальних послуг шляхом залучення надавачів соціальних послуг недержавного сектору;

- запобігання соціальному сирітству, впровадження інноваційних форм і методів роботи з дітьми “кризових” категорій та нових форм сімейного виховання;

- підвищення життєвого рівня малозабезпечених верств населення шляхом надання пільг та допомог;

- забезпечення соціального захисту та соціальної підтримки захисників державного суверенітету та незалежності України та членів їх сімей.

- покращення демографічних процесів у місті;

- створення безбар’єрного міського середовища, якісного громадського простору, який надає рівні можливості всім групам населення.

Основні результати, яких планується досягти:

- адаптація системи надання соціальних послуг до нових вимог законодавства;

- охоплення соціальним захистом максимальної кількості сімей та малозабезпечених громадян, які потребують підтримки;

- покращення соціального діалогу між суспільством та місцевим самоврядуванням.

Культура і мистецтво

Цілями державної політики у сфері культури є збереження та поширення культурних цінностей з метою максимального задоволення культурних та духовних потреб жителів міста Чернігова.

У галузі культури пріоритетними напрямками є забезпечення розвитку культури і духовності населення громади, створення максимально сприятливих умов для творчого розвитку, відродження народної творчості та популяризації національних звичаїв та обрядів, проведення різноманітних соціальних культурних проєктів.

Прогнозні граничні показники бюджету Чернігівської міської територіальної громади на фінансування галузі “Культура і мистецтво” на 2022-2024 роки передбачаються за управлінням культури та туризму Чернігівської міської ради.

Пріоритетними завданнями розвитку на 2022-2024 роки є:

- створення належних умов для задоволення культурних та духовних потреб жителів міста, збереження культурної спадщини;

- консолідація та розвиток історичної свідомості Українського народу.

У 2022-2024 роках передбачається здійснення таких заходів:

- забезпечення поповнення бібліотечних фондів;

- створення сприятливих умов для сталого збалансованого розвитку національних меншин, реалізація їх внутрішнього потенціалу та стимулювання громадської активності, підвищення ефективності комунікації органів місцевого самоврядування з інститутами етнічних громад, активне залучення творчих колективів національних меншин до проведення загальноміських заходів;

- забезпечення доступності для людей з обмеженими властивостями руху;
- зміцнення матеріально-технічної бази закладів культури та технічного переоснащення закладів.

Основні результати, яких планується досягти:

- підвищення рівня культурного обслуговування громадян, забезпечення їх доступу до культурних надбань;
- розвиток цінностей культури і мистецтва в усіх її численних проявах.

Фізична культура і спорт

Основними цілями реалізації державної політики у сфері фізичної культури та спорту на 2022-2024 роки є забезпечення першочергових та перспективних заходів для задоволення потреб кожного мешканця міста у зміцненні здоров'я, фізичному та духовному розвитку, створення необхідних умов для залучення широких верств населення до масового спорту, популяризації здорового способу життя та подолання стану суспільної байдужості до здоров'я нації, створення можливостей для розвитку потенціалу молоді, популяризації сімейних цінностей та формуванню на їх основі національно-патріотичного світогляду.

У 2022 – 2024 роках передбачається здійснення таких заходів:

- створення належних умов, за яких Чернігів – спортивне місто, що належить до групи передових міст, де мешканці міста регулярно та свідомо займаються фізичною культурою і спортом, створення умов та можливостей для ефективної підготовки спортсменів світового рівня, розвиток мережі спортивної інфраструктури, що доступна для кожної людини, зокрема осіб з інвалідністю, удосконалення та поліпшення сфери фізичної культури і спорту;
- підтримання закладів фізичної культури і спорту та залучення до навчально-тренувального процесу провідних тренерів;
- підвищення престижності тренерсько-викладацької роботи.

За рахунок коштів бюджету територіальної громади міста буде здійснюватися фінансування дитячо-юнацьких спортивних шкіл, інших організацій та заходів з розвитку фізичної культури та спорту.

Пріоритетними напрямками розвитку фізичної культури та спорту є створення умов для розвитку індивідуальних здібностей спортсменів на всіх етапах багаторічної підготовки, забезпечення збереження і розвитку діяльності дитячо-юнацьких спортивних шкіл та підвищення якості і кількості відбору обдарованих дітей до системи резервного спорту.

Основні результати, яких планується досягти: підвищення рівня фізичної підготовленості дітей дитячо-юнацькими спортивними школами, забезпечення належного рівня доступу до отримання послуг в комунальних дитячо-юнацьких спортивних школах.

Житлово-комунальне господарство громади

Реалізація цілей державної політики та власних повноважень органів місцевого самоврядування в сфері утримання та розвитку об'єктів житлово-комунального господарства, благоустрою, а також у сфері забезпечення ефективного функціонування та розвитку вулично-дорожньої мережі визначена заходами Комплексної цільової Програми розвитку житлово-комунального господарства міста Чернігова на 2021-2025 роки, затвердженої рішенням Чернігівської міської ради від 01.12.2020 № 2/VIII-14, та іншими міськими цільовими програмами.

Пріоритетними напрямками у сфері житлово-комунального господарства на 2022-2024 роки є:

- забезпечення проживання громади у чистому, освітленому та сприятливому для життєдіяльності людини місті;
- здійснення заходів для забезпечення належного технічного та естетичного стану об'єктів міського благоустрою, підвищення експлуатаційних якостей та продовження строків їх служби;
- забезпечення безпечного та комфортного співіснування людини і тварин у міському середовищі;
- підтримка різних форм самоорганізації населення.

У 2022-2024 роках передбачається здійснити такі заходи:

- утримання та ремонт об'єктів благоустрою міста, дорожньої інфраструктури, автомобільних доріг та мостів, відновлення та створення нових зелених зон культурно-масового відпочинку для мешканців міста;
- будівництво та реконструкція об'єктів інфраструктури міста для забезпечення життєдіяльності населення;
- продовження робіт з реконструкції та встановлення нових ліній зовнішнього освітлення із застосуванням новітніх технологій та елементів енергозбереження;
- заходи з енергозбереження, впровадження енергоефективних та інноваційних технологій в житлово-комунальному господарстві, заохочення населення до впровадження енергозберігаючих заходів;
- поліпшення матеріально-технічної бази притулку для безпритульних тварин;
- стимулювання створення об'єднань співвласників багатоквартирних житлових будинків та органів самоорганізації населення.

У 2022– 2024 роках передбачається використання бюджетних коштів на реалізацію міських цільових програм у сфері житлово-комунального господарства, зокрема у рамках Програми сприяння створенню ОСББ та підтримки ОСББ та ЖБК на 2021-2025 роки, затвердженої рішенням Чернігівської міської ради від 01.12.2020 року №2/VIII-12, на умовах співфінансування з бюджету міської територіальної громади.

Основними результатами, яких планується досягти є:

- належне утримання об'єктів комунальної власності, зокрема, мереж зовнішнього освітлення, світлофорних об'єктів, кладовищ, парків та скверів, пляжів, фонтанів та інших об'єктів благоустрою міста;
- покращання благоустрою міста;
- створення належних умов утримання безпритульних тварин, регулювання чисельності безпритульних тварин гуманними методами, взаємодія із засобами масової інформації, громадськими організаціями з метою проведення просвітницької та виховної роботи з питань утримання та поводження з тваринами.

Транспорт та транспортна інфраструктура, дорожнє господарство

Пріоритетними завданнями у середньостроковому періоді є забезпечення ефективного функціонування та розвитку дорожньої-транспортної мережі; створення комфортних і безпечних умов всіх учасників дорожнього руху; надання якісних послуг з перевезень пасажирів; сприяння економічному та екологічно збалансованому розвитку міста.

У 2022 – 2024 роках буде продовжено реалізацію заходів з розвитку та утримання вулично-дорожньої мережі та розвитку транспортної інфраструктури мережі міста в рамках Комплексної цільової Програми розвитку житлово-комунального господарства міста Чернігова на 2021-2025 роки, затвердженої рішенням Чернігівської міської ради від 01.12.2020 № 2/VIII-14, Програми розвитку інженерно-транспортної інфраструктури приватного сектору міста Чернігова на 2021-2025 роки, затвердженої рішенням Чернігівської міської ради від 01.12.2020 № 2/VIII-13, Програми розвитку електричного транспорту м. Чернігова на 2018-2022 роки, затвердженої рішенням міської ради від 21.08.2018 № 33/VII-3, та іншими міськими цільовими програмами шляхом:

- будівництва, реконструкції та ремонту дорожнього покриття, тротуарів та інших об'єктів дорожньо-транспортної інфраструктури;
- влаштування світлофорних об'єктів, дорожніх знаків, дорожньої розмітки, інших технічних засобів організації дорожнього руху;
- оновлення рухомого складу громадського транспорту.

Основними результатами, яких планується досягти є:

- збереження існуючої дорожньо-транспортної мережі міста, покращення її транспортно-експлуатаційного та технічного стану;
- розбудова і модернізація дорожньо-транспортної інфраструктури;
- забезпечення безпечних умов руху, зменшення кількості дорожньо-транспортних пригод;
- поліпшення транспортного і пішохідного сполучення;
- підвищення комфортності, безпечності та економічності перевезень пасажирів, адаптація послуг транспорту до потреб людей з особливими потребами

VII. Бюджет розвитку

Бюджет розвитку місцевого бюджету - це план утворення і використання коштів, що спрямовуються на соціально-економічний розвиток міста, здійснення інвестиційної та інноваційної діяльності.

На фінансування капітальних видатків бюджету розвитку Чернігівської міської територіальної громади у середньостроковому періоді заплановано такі обсяги коштів, з урахуванням обсягів зовнішніх запозичень:

2022 рік – 906 980 000 грн;

2023 рік – 710 851 907 грн;

2024 рік – 732 126 609 гривень.

Основним джерелом фінансування капітальних видатків є передача коштів загального фонду до бюджету розвитку спеціального фонду бюджету Чернігівської міської територіальної громади.

Показники бюджету розвитку за видами надходжень та граничними обсягами витрат наведено у додатку 9 до Прогнозу.

VIII. Взаємовідносини бюджету з іншими бюджетами

Пріоритетом бюджетної політики у середньостроковому періоді є реформування міжбюджетних відносин з метою забезпечення регіонального економічного зростання, підвищення рівня фінансової незалежності, підвищення ефективності використання бюджетних коштів та зменшення диспропорцій у рівні соціально-економічного розвитку територій.

В прогностичних показниках на 2022-2024 роки врахований обсяг міжбюджетних трансфертів, доведений листом Міністерства фінансів України від 09.06.2021 № 05110-14-6/18181 “Про прогнози місцевих бюджетів на 2022-2024 роки”.

Протягом 2022-2024 років прогнозується отримання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам.

Показники міжбюджетних трансфертів з інших бюджетів у розрізі їх видів та бюджетів відображені у додатку 10 до Прогнозу.

Вилучення з бюджету Чернігівської міської територіальної громади коштів у вигляді реверсної дотації визначені Бюджетною декларацією на 2022-2024 роки відповідно до діючого механізму горизонтального вирівнювання податкоспроможності бюджетів місцевого самоврядування, визначеного статтею 99 Бюджетного кодексу України.

Показники міжбюджетних трансфертам іншим бюджетам у розрізі їх видів та бюджетів відображені у додатку 11 до Прогнозу.

IX. Інші положення та показники

До прогнозу бюджету Чернігівської міської територіальної громади на 2022-2024 роки додаються наступні додатки:

- додаток 1 “Загальні показники бюджету”;

- додаток 2 “Показники доходів бюджету”;
 - додаток 3 “Показники фінансування бюджету”;
 - додаток 4 “Показники місцевого боргу”;
 - додаток 5 “Показники гарантованого Автономною Республікою Крим, обласною радою чи територіальною громадою міста боргу і надання місцевих гарантій”;
 - додаток 6 “Граничні показники видатків бюджету та надання кредитів з бюджету головним розпорядникам коштів”;
 - додаток 7 “Граничні показники видатків бюджету за Типовою програмною класифікацією видатків та кредитування місцевого бюджету”;
 - додаток 8 “Граничні показники кредитування бюджету за Типовою програмною класифікацією видатків та кредитування місцевого бюджету”;
 - додаток 9 “Показники бюджету розвитку”;
 - додаток 10 “Показники міжбюджетних трансфертів з інших бюджетів”;
 - додаток 11 “Показники міжбюджетних трансфертів іншим бюджетам”.
-